

Податки в Україні: що потрібно знати бізнесу перед виходом на ринок

Вступ

1. Податок на прибуток підприємств

1.1. Платники податку на прибуток
1.2. Ставки податку на прибуток
1.3. Об'єкт оподаткування податком на прибуток

2. Податок на додану вартість

2.1. Платники ПДВ
2.2. Ставки ПДВ
2.3. Об'єкт оподаткування ПДВ
2.4. Відшкодування ПДВ

3. Спрощена система оподаткування: III група

3.1. Хто може бути платником III групи
3.2. Ставки на спрощеній системі оподаткування
3.3. Обмеження щодо спрощеної системи

4. Податкове та соціальне навантаження на зарплату

4.1. Податок на доходи фізичних осіб
4.2. Військовий збір
4.3. ЄСВ

В

Плануючи вихід на український ринок та реєстрацію суб'єкта господарювання згідно з українським законодавством, інвесторам важливо мати базове розуміння системи оподаткування в Україні. У цій статті ми коротко висвітлюємо основні податки, які можуть стосуватися вашого бізнесу.

1. Податок на прибуток підприємств в Україні

1.1. Платники податку на прибуток

Платниками податку на прибуток є суб'єкти господарювання, які є резидентами України та провадять господарську діяльність як на території України, так і за її межами. Платниками податку є також нерезиденти, зокрема, юридичні особи, які отримують доходи з джерелом походження з України та нерезиденти, які здійснюють господарську діяльність на території України через постійне представництво та/або отримують доходи із джерелом походження з України, та інші нерезиденти, на яких покладено обов'язок сплачувати податок на прибуток в Україні.

1.2. Ставки податку на прибуток

Базова (основна) ставка податку на прибуток становить:

- 18% – за загальним правилом;
- 25% – для цілей оподаткування прибутку фінансових установ (крім страховиків).

У деяких випадках встановлюються інші ставки податку, а саме:

- 3% або 0% – для договорів страхування;
- 0, 4, 5, 6, 12, 15, 18% – для доходів нерезидентів і прирівняних до них осіб із джерелом їхнього походження з України у випадках, встановлених законодавством;
- 10 або 18% – для організації та проведення азартних ігор;
- 30% – для випуску та проведення лотерей;
- 9% «на виведений капітал» – для резидентів Дія Сіті.

Тимчасово, до 1 січня 2035 року, інвестор зі значними інвестиціями, який є стороною спеціального інвестиційного договору, звільняється від оподаткування податком на прибуток підприємств. Звільнення від податку буде застосовуватись протягом 5 років у межах строку дії договору після початку функціонування об'єктів інвестування в рамках реалізації інвестиційного проекту зі значними інвестиціями. Обов'язковою умовою застосування звільнення є виконання інвестором своїх зобов'язань за договором.

1.3. Об'єкт оподаткування податком на прибуток

Об'єктом оподаткування є прибуток із джерелом походження з України та за її межами, який визначається шляхом коригування (збільшення/зменшення) фінансового результату до оподаткування (прибутку/збитку), визначеного у фінансовій звітності підприємства відповідно до національних положень (стандартів) бухгалтерського обліку або міжнародних стандартів фінансової звітності, на різниці, які виникають відповідно до положень податкового законодавства.

Коригування може відбуватися із урахуванням різниць, які виникають при нарахуванні амортизації необоротних активів, формуванні резервів (забезпечень) та здійсненні фінансових операцій.

2. Податок на додану вартість в Україні

2.1. Платники податку на додану вартість

До платників податку на додану вартість (далі по тексту – ПДВ) належать, зокрема:

- 1) особи, які зареєстровані або підлягають реєстрації як платник податку;

Основним критерієм, за наявності якого особа підлягає обов'язковій реєстрації як платник ПДВ, є загальна сума від здійснення операцій з постачання товарів/послуг, які підлягають оподаткуванню, нарахована (сплачена) такій особі протягом останніх 12 календарних місяців, що сукупно перевищує 1 млн. грн. (без урахування ПДВ).

- 2) добровільно зареєстровані суб'єкти господарської діяльності;

Якщо особа, яка не є платником податку, оскільки обсяги оподатковуваних операцій відсутні або менші від встановленої суми 1 млн. грн., вважає за доцільне добровільно зареєструватися як платник податку, така реєстрація

здійснюється за її заявою.

3) особи, які ввозять товари на митну територію України в обсягах, які підлягають оподаткуванню;

4) особи, які ведуть облік результатів діяльності за договором про спільну діяльність;

5) особи – управителі майна, які ведуть окремий податковий облік щодо господарських операцій із використанням цього майна;

6) особи – інвестори (оператори), які ведуть окремий податковий облік, пов'язаний з виконанням угоди про розподіл продукції.

2.2. Ставки ПДВ

Базова ставка ПДВ в Україні становить 20%.

Ставка 14% ПДВ застосовується для операцій із постачання та ввезення на митну територію України певної сільськогосподарської продукції.

Ставку 7% ПДВ визначено, зокрема, для операцій з постачання (ввезення) певних лікарських засобів, медичних виробів, медичного обладнання; постачання послуг із показу (проведення) культурно-мистецьких заходів; послуг із тимчасового розміщування (проживання).

Операції з вивезення товарів за межі митної території України у митному режимі експорту, реекспорту, безмитної торгівлі та вільної митної зони оподатковуються ПДВ за ставкою 0%.

Крім того, ставку 0% застосовують при оподаткуванні операцій із постачання товарів для заправки (забезпечення) морських і повітряних суден; постачання послуг із міжнародного перевезення пасажирів, багажу, вантажів тощо.

Тимчасово, до 1 січня 2035 року, від оподаткування ПДВ звільняються операції з ввезення на митну територію України у митному режимі імпорту нового устаткування (обладнання) та комплектуючих виробів до нього, які ввозить платник податку зі статусом інвестора зі значними інвестиціями (понад 12 млн. євро) для реалізації інвестиційного проєкту на виконання спеціального інвестиційного договору. Устаткування має бути новим і виготовленим не раніше ніж за 3 роки до дати реєстрації проєкту.

2.3. Об'єкт оподаткування ПДВ

Об'єктом оподаткування ПДВ є операції платників податку з постачання товарів та послуг, з місцем постачання на митній території України, ввезення товарів на митну територію України, вивезення товарів за межі митної території України. Крім того, об'єктом оподаткування ПДВ є постачання послуг міжнародних перевезень пасажирів, багажу та вантажів.

Не є об'єктом оподаткування ПДВ, зокрема, операції з:

- випуску (емісії), продажу (погашення, викупу) цінних паперів;
- передачі майна у схов (відповідальне зберігання), концесію, а також лізинг (оренду);
- надання послуг страхування, співстрахування або перестрахування;
- оплати орендної плати чи концесійного платежу, якщо орендодавцями чи концесієдавцями за договорами виступають органи державної влади чи місцевого самоврядування.

Від оподаткування ПДВ звільняються, зокрема, операції з:

- постачання послуг здобуття вищої, середньої, професійно-технічної та дошкільної освіти навчальними закладами;
- постачання технічних й інших засобів реабілітації, послуги їх ремонту та доставки.

2.4. Відшкодування ПДВ

В Україні діє відкритий Реєстр заяв про повернення суми бюджетного відшкодування ПДВ.

Право на відшкодування ПДВ виникає, коли сума податкового кредиту перевищує суму податкового зобов'язання за звітний (податковий) період (виникає від'ємне значення ПДВ).

Платники податку, які мають право на бюджетне відшкодування та подали заяву про повернення суми бюджетного відшкодування, отримують його в разі узгодження контролюючим органом заявленої суми за результатами камеральної чи документальної перевірки.

3. Спрощена система оподаткування: III група

Спрощена система оподаткування є альтернативою загальній системі оподаткування. Суб'єкт господарювання може самостійно обрати спрощену систему оподаткування, якщо така особа відповідає вимогам, встановленим податковим законодавством та реєструється платником єдиного податку (далі – ЄП) у порядку, визначеному законом.

3.1. Хто може бути платником III групи в Україні

Платниками ЄП III групи можуть бути:

- 1) фізичні особи-підприємці (далі – ФОП);
- 2) юридичні особи, що є суб'єктами господарювання будь-якої організаційно-правової форми;
- 3) електронні резиденти (е-резиденти), які зареєструвалися як ФОП, здійснюють господарську діяльність із надання послуг, виробництва, продажу товарів виключно на користь нерезидентів України, за умови що протягом календарного року вони:
 - не використовують працю найманих осіб – громадян або резидентів України та

- не отримують доходи з джерелом походження з України, крім пасивних доходів.

Протягом календарного року обсяг доходу платника не повинен перевищувати 1167 розмірів мінімальної заробітної плати, встановленої законом на 1 січня податкового (звітного) року. У 2025 році дохід обмежується сумою 9 336 000 грн..

3.2. Ставки на спрощеній системі оподаткування

Відсоткова ставка ЄП для платників III групи встановлюється у розмірі:

- 1) 3% доходу – у разі сплати ПДВ;
 - 2) 5% доходу – у разі включення ПДВ до складу ЄП, а також для певних категорій платників:
- ФОПів, які здійснюють діяльність з виробництва, постачання, продажу (реалізації) ювелірних і побутових виробів з дорогоцінних металів, дорогоцінного каміння;
 - е-резидентів.

3.3. Обмеження щодо перебування на спрощеній системі оподаткування

Податкове законодавство України передбачає низку обмежень стосовно того, хто може бути платником ЄП.

Серед іншого, за загальним правилом, спрощена система не дозволяє займатися деякими видами діяльності, наприклад:

- організація та проведення азартних ігор;
- виробництво, експорт, імпорт, продаж підакцизних товарів;
- видобуток, реалізація корисних копалин і дорогоцінних металів (каміння).

4. Податкове та соціальне навантаження на зарплату

Податкове та соціальне навантаження на заробітну плату в Україні включає обов'язкові податки та внески, що утримуються роботодавцем як податковим агентом із зарплати працівника або нараховуються роботодавцем на суму заробітної плати. Основними складовими є податок на доходи фізичних осіб, військовий збір і єдиний соціальний внесок.

4.1. Податок на доходи фізичних осіб в Україні

Доходи у вигляді заробітної плати, нараховані (виплачені) платнику податку відповідно до умов трудового договору (контракту), включаються до загального місячного (річного) оподаткованого доходу платника.

Загальний місячний (річний) оподатковуваний дохід (серед іншого, для нерезидентів – дохід із джерела його походження в Україні) є об'єктом оподаткування податком на доходи фізичних осіб (далі – ПДФО).

Ставка податку становить 18% щодо доходів у формі заробітної плати, інших виплат і винагород, які нараховуються (виплачуються, надаються) платнику у зв'язку з трудовими відносинами.

4.2. Військовий збір

Із зазначених доходів, які є об'єктом оподаткування ПДФО, утримується також військовий збір (далі – ВЗ).

Ставка ВЗ із заробітної плати становить 5% від об'єкта оподаткування (крім окремих категорій платників, для яких встановлюється ставка 1,5% або які звільняються від сплати ВЗ у період воєнного стану).

4.3. Єдиний внесок на загальнообов'язкове державне соціальне страхування

Єдиний внесок на загальнообов'язкове державне соціальне страхування (далі – ЄСВ) – консолідований страховий внесок, збір якого здійснюється до системи загальнообов'язкового державного соціального страхування в обов'язковому порядку.

Це відбувається на регулярній основі з метою забезпечення захисту у випадках, передбачених законодавством, прав застрахованих осіб на отримання страхових виплат (послуг) за чинними видами загальнообов'язкового державного соціального страхування.

Сюди, зокрема, належить загальнообов'язкове державне пенсійне страхування, страхування на випадок безробіття, страхування у зв'язку з тимчасовою втратою працездатності, страхування від нещасного випадку на виробництві та професійного захворювання, які спричинили втрату працездатності.

ЄСВ нараховується роботодавцем у розмірі 22% на суму заробітної плати, нарахованої кожній застрахованій особі. Мінімальна зарплата у 2025 році становить 8 000 грн. на місяць, а мінімальний страховий внесок, відповідно, 1760 грн. на місяць. Максимальна база нарахування становить 15 мінімальних зарплат, що дорівнює 120 000 гривень. Відповідно, максимальний обсяг ЄСВ – 26 400 грн. на місяць.

Для окремих категорій (наприклад, осіб з інвалідністю, підприємств громадських організацій інвалідів) ставка може бути зниженою.